

SPACE HUMAN ACTIVITY AND EDUCATION OF SPIRITUAL PERSONS OF SPACE

OTHER PLANETARY FUTURE IN THE THIRD MILLENIUM

Natalia Polischuk is a Candidate of Engineering Sciences, Associate Professor,
Rivne State Humanitarian University
(Rivne, Ukraine)

E-mail: pnv202@ukr.net

In clause an object of research are prospects of the further space human activity and education of spiritual persons another the planetary future, knowledge of the Universe and social progress of a human civilization during an anthropological space age. Proves, that only in unity of reason and spirituality of mankind probably space other planetary future of a human civilization. It is found out, that the strategic purpose of philosophy of formation – is a formation of space other planetary type of the person as image of the person of the future. The concept of the perfect high spiritual moral person as image of the person of space other planetary future which education system and philosophy of formation should bring up already today is offered. Also new anthropological space concepts which can be used in philosophy of formation and to space science are entered.

Keywords: space, anthropological space, a science, formation, technics, technologies, reason, spirituality, morals, information-highly technological progress, space – other planetary civilization, an image of the person of the future, anthropological space sphere, an anthropological space age, an anthropological space civilization, a comic high civilization.

Еволюція людства сформувала міфологічне, релігійне і наукове мислення відносно космосу. Духовність, у просторі й часі якої формувалося нове світовідчуття, включала в себе явну тенденцію до синтезу наукової та позанаукової раціональності, яка найбільш яскраво висвітлилася в працях філософів, педагогів-новаторів, неординарних діячів мистецтва і релігії, природодослідників, які аналізували проблеми культурно-духовної еволюції.

Літопис видатних науково-технічних досягнень кінця XX і початку XXI століть вінчають космічні дослідження та польоти людей у космос (космонавтів і астронавтів у кількості більше 210). Здійснюється ще з античних часів мрія людства – Людина має обжити космос. Тривалі перебування (проживання в ньому більше ніж 120 діб) виконувалися в основному радянськими космонавтами. Юрій Рома-ненко за три польоти набрав 430 діб. Йому ж належав до недавнього часу і новий рекорд безперервного перебування у відкритому космічному просторі. Нині цей рекорд перевершений Володимиром Тітовим і Мусою Манаровим. Американські астронавти неодноразово побували на Місяці. На сьогоднішній день, враховуючи і короткотермінові перебування в космосі, число космічних діб проживання зросло до 12361. У наш час тривають тренування екіпажів у спеціальних умовах для тривалого перельоту до Марса і тривалого проживання на ньому.

Все більше очевидним стає факт, що фундаментальне освоєння Людиною навколоземного космосу можливе лише за допомогою довготривалих орбітальних

комплексів, в яких би не тільки проживали люди, а й проводили б досліди в космічних лабораторіях в інтересах науки, виробництва і, взагалі, для розв'язання багатьох прикладних задач.

Наповнення авангардних областей науки «космічним змістом» в умовах інтенсивного перетворення її безпосередню виробничу силу не обмежує цей процес лише науковим пізнанням. Із науки космічні ідеї починають проникати в інші області пізнавальної, зокрема, освітньої і взагалі духовної діяльності, а саме головне – в техніко-виробничу, соціально-економічну й інші сфери діяльності людства. Уже нині відбувається широке використання космічних факторів і досягнень космонавтики на всіх рівнях і в усіх видах діяльності досить інтенсивного космічного напрямку інформаційно-високотехнологічного науково-технічного прогресу (ІВТ НТП) на життєдіяльність людей на Землі [Поліщук, 2012]. Цей процес залучення космічних і астронавтичних факторів у суспільне буття і свідомість отримало назву «космізація» [Урсул, 1979].

Ми живемо в час ІВТ НТП, коли діяльність людства перейшла всі межі біологічної реальності і стала визначатися досягнутою могутністю розуму і технічними, зокрема, космічними можливостями людства. Воно, згідно К. Ціолковського і критичних умов технізованого життя, яке складається на планеті Земля, все більше задумується про колонізацію Всесвіту, оскільки вже нині на Землі все в більшій мірі бракує простору, енергії, продуктів харчування, прісної води, панує антропологічне перевантаження нашої планети, катастрофічно псується екологія і клімат, дамоклевим мечем над людство висить апокаліпсис внаслідок можливості в будь-який момент розв'язання термоядерної, хімічної, бактеріо-логічної та інших всепожираючих війн. Щоб зберегтися, а тим більше розвиватися людській цивілізації необхідно переносити життя на інші планети космосу. Тому людство все більше задумується над проблемою «Людина і космос» [Поліщук, 2013а].

Отже, на межі тисячоліть все драматично співпало, сконцентрувалося в духовності людини – в цій ледве помітній у масштабах Всесвіту антропокосмічній точці. Кожна людина – носій духовної космічної енергії. Тобто кожна людина містить у собі весь Всесвіт, і як кожна частинка несе в собі всю його цілісність. Енергія космічного духу не має початку і кінця, і тому вдосконалення людини безмежне. Вплив космосу на розвиток життя і цивілізації на Землі – це достовірно встановлений факт. Класичними в цій області можна назвати роботи О. Базалюка, М. Бердяєва, В. Вернадського, Д. Голдсмита, В. Казначеева, Т. Оуена, П. Флоренського, А. Урсула, К. Ціолковського, А. Чижевського, Й. Шкловського та ін. Про образ людини майбутнього як планетарно-космічної особистості писали: О. Базалюк, В. Вернадський, О. Горський, А. Макаренко, В. Муравйов, С. Пе-унова, А. Печчен, М. Сегницький, О. Сухов-Кобилін, М. Федоров, П. де Шарден, Н. Юхименко та інші. К. Ціолковський писав, що людина живе більше життям космосу ніж життям земним. Антропокосмізм, як комплекс ідей, який характеризується переконанням про нерозривність зв'язку долі людства з освоєнням космосу бере свій початок з античності. Нині це філософський і науковий світогляд, згідно якого людина, її думки і діяльність ставляться в центр Всесвітньої еволюції. В педагогіці і філософії освіти антропокосмізм вилився в теорію не-насильницького виховання і формування глобального мислення, спрямовано-

го на постановку і мирне розв'язання загальнолюдських проблем і розуміння себе як активної частинки світобудови. Це можна здійснити, за переконаннями видатних американських астрофізиків Ф. Дайсона і О'Нейлла, шляхом переселення більшої частини людства на тонку оболонку з астероїдів, радіусом з орбіти Юпітера з зорею типу Сонця в центрі, для повної утилізації випромінюваної нею світлової енергії, або інші планети космосу, які утворюють системи типу Со-нячної (їх тільки в нашій Галактиці, Чумацькому Шляху, біля 40 мільярдів) для створення додаткового життєвого простору. Тому уже нині необхідно готувати людину космічно-інопланетного майбутнього – як образ космічно-інопланетної особистості [Поліщук, 2013b].

Людина космічно-інопланетного майбутнього – це гармонія найвищих якостей розуму, духовності, моральності, високорозвиненого інтелекту, божественності при гармонійному сполученні з довершеним фізичним та емоційним тілом, спрямована на реалізацію своїх творчих потенціалів у масштабах Землі та космосу, яка здатна переселитися і жити в космосі в умовах високорозвиненої, високодуховної космічно-інопланетної цивілізації, бути мудрою, любити Бога, спілкуватися і переймати знання та досвід інших космічно-інопланетних високодуховних надцивілізацій, творити на благо людського суспільства та природи, інакше людство чекає катастрофа [Поліщук, 2013b]. Це і є концепція довершеної високодуховно-моральної особистості – образ людини космічно-інопланетного майбутнього, який системі освіти та філософії освіти потрібно виховувати уже сьогодні, доки не пізно. Виховання такої людини – величне завдання системи освіти і близького оточення.

Отже, без виховання в людей за допомогою освіти та філософії освіти [Ба-залук, 2011], особливо в молодих, ноосферного і космічно-духовно-морального (божественного) світогляду неможливе існування людської цивілізації на Землі, а тим більше переселення людей в космічні поселення та освоєння енергетичних і матеріальних ресурсів галактичних і метagalactic зоряних систем.

Філософський підхід до питання освоєння космосу полягає у виявленні найбільш загальних законів космічної діяльності суспільства, розкриття взаємовідносин «Людина – космос» і «суспільство – Всесвіт». Для цього необхідний новий понятійний апарат. Зрозуміло, що в даний час уже ведеться вивчення до-сягнень космонавтики і космічних досліджень для збагачення і конкретизації деяких філософських понять. З цією метою нами вводяться наступні поняття, які можуть бути використані у філософії космології.

Антропокосмосфера – це зона розселення людства на планетах космосу – майбутні космічні поселення землян, в яких житимуть і освоюватимуть енергетичні і матеріальні ресурси об'єктів Всесвіту космічно-інопланетні спільноти людських особистостей.

Антропокосмічна ера – це проміжок часу галактичних масштабів, на протязі якого людство буде переселятися на планети космосу і освоюватиме інші об'єкти Всесвіту.

Антропокосмічна цивілізація – складова частина антропокосмосфери, що охоплює частину людства, сукупність індивідумів, яка переселилася в космос і живе та діє в ньому, забезпечуючи високий рівень суспільного розвитку матеріальної і духовної культури, досягнутий нею за рахунок освоєння об'єктів

Всесвіту і взаємодії з іншими високодуховними космічними надцивілізаціями, як космічна суспільно-економічна формація.

Космічна надцивілізація – це космічна надсуспільно-економічна формація, яка охоплює значну частину галактик Всесвіту, і яка в процесі свого розвитку на протязі галактичного проміжку часу досягла далеко вищого матеріально-го і духовного рівня ніж антропокосмічна цивілізація.

Однією з характерних особливостей людства як космічної цивілізації є розширення життєвого простору. Розселення цивілізації за межі своєї планети і освоєння оточуючого космічного простору (бо на Землі для людства уже відсутня можливість для розширення), певно, один із найбільш загальних законів розвитку будь-якої цивілізації космосу. Той чи інший прояв суспільної форми руху виявляє тенденцію до космічного розширення в силу потреб подальшого безперервного і зростаючого за темпами і масштабами прогресу матеріального і духовного виробництва. У випадку розселення по космосу людство разом з тим досягає мети послаблення своєї залежності від небезпечних космічних факторів. Це може бути реалізовано або віддаленням від небезпечних космічних стихій, або активним втручанням в астрофізичні процеси, спрямуванням їх еволюції по бажаному для соціального і духовного прогресу людства.

Чим більше будуть розвинені виробничі і духовні сили суспільства, тим довшою буде тривалість існування людства. Розширення масштабів освоєння космосу К. Цюлковський вважав синонімом устремління людства до свого безсмертя, вічного існування в просторі і часі. Продовження часу існування цивілізації в результаті освоєння все більш грандіозного космічного простору і нових небесних тіл також є однією з характерних рис людства як космічної цивілізації, яка виражає взаємозв'язок просторових і часових аспектів соціального прогресу. Важливо також відзначити, що велика космічна система може бути освоєна суспільством відповідно протягом великого часового проміжку. Якщо освоєння ближнього космосу відбулося за десятки років, то освоєння Сонячної системи триватиме біля тисячі років, а для освоєння Галактики знадобиться 1 – 10 мільйонів років [Урсул, 1979: с. 205]. Варто відзначити, що ці розрахунки виконані на основі стану нині існуючої космічної техніки. Але ж з кожним роком вона удосконалюється і цілком можливо, що з часом швидкості космічних апаратів наблизяться до світлових швидкостей і тому приведені розрахунки освоєння космічного простору зазнають значної корекції у напрямку скорочення тривалості приведених проміжків часу освоєння космічного простору. До того ж, час протікання змін у релятивістських об'єктах, а значить і в космонавтів (їх старіння), значно уповільнюється, а, отже, якщо на Землі пройде тисяча років, то на космічному кораблі він складе лише декілька років і космічні мандрівники зможуть існувати за земними мірками тисячі років та долати величезні космічні відстані, що значно сприятиме колонізації об'єктів космосу.

Звичайно, такі масштабні зміни кількісних характеристик освоєння космосу (заповнення Всесвіту, що розширяється, людством, яке теж розширяється) згідно відомого закону діалектики має привести до якісного стрибка, тобто на основі соціальної з'явиться нова форма життєдіяльності людства, яку А. Урсул назвав «надсуспільною» або «постсоціальною». Згідно приведених нами нових антропокосмічних понять це буде космічна надцивілізація. Невідворотне зростання

космічного розширення людства, зростання масштабів взаємодії суспільства і космосу приведе до колосального енергетично-речовинного освоєння космосу за рахунок потужних джерел енергії і речовини зірок і планет. Певно, освоєння космосу розв'яже багато проблем розвитку виробничих сил людства – просто-ро-ву, енергетично-речовинну, науково-технічну, соціально-економічну тощо. На наш погляд, на сучасному етапі освоєння космосу і в майбутньому відіграє про-блема інформації, бо головне для неперервного соціального і НТП людст-ва – ін-формація. Колосальну роль у цьому аспекті може відіграти обмін інформацією з інопланетними космічними цивілізаціями і надцивілізаціями.

Створення філософії спілкування з такими цивілізаціями і відповідного космічно-інопланетного образу такого високодуховного космічного першопро-хідця, який зможе спілкуватися з інопланетянами і переймати та використовувати їх досвід знання на благо людства має стати стратегічною метою філософії освіти і, взагалі, освіти [Поліщук, 2013с].

Литература

Базалук О.О. Философия образования. Формирование планетарно-космического типа личности / В коллективной монографии «Образ человека будущего: кого и как воспитывать в подрастающих поколениях» / Под. ред. О. А. Базалюка. – Киев: Кондор, 2011. – Т. 1. – 328 с.

Поліщук Н. В. Науково-технічний прогрес і духовно-моральне становлення молоді: [монографія] – Рівне: О. Зень, 2012. – 464 с.

Поліщук Н. В. Філософська актуальність проблеми «Людина і Всесвіт» та перспективи майбутнього людства в епоху інформаційно-високотехнологічного прогресу XXI століття / Нова парадигма. – Київ, 2013а. – № 117. – С. 42–55.

Поліщук Н. В. Філософсько-освітні та духовні перспективи науково-технічного розвитку цивілізації в епоху інформаційно-високотехнологічного прогресу / Сб. науч. труд. SWorld.

Материалы международной научно-практической конференции «Научные исследования и их практическое применение. Современное состояние и пути развития '2013». – Вып. 3. – Том 30. – Иваново: Маркова АД, 2013б. – ЦИТ:313-0150. – С. 83–95.

Поліщук Н. В. Философия образования – фундатор духовности молодого поколения в эпоху научно-технического прогресса / Философия образования. – 2013с. – № 2 (47). – С. 166–172.

Урсул А. Д. Человечество, Земля, Вселенная – Москва: Мысль, 1979. – 390 с.

References

Bazaluk O. A. Filosofia obrazovania. Formirovanie planetarno-kosmicheskogo tipa lich-nos-ti [Philosoph of formation. Formation of planetarno-space type of the person] / In the collec-tive monography «The Image of the person of the future: whom and how to bring up in rising generations» / Under edition O.A. Bazaluka. –Kiev: Kondor, 2011. – V. 1. – 328 w.

Polishchuk N. V. Naukovo-texnichniy progress i duxovno-moral'ne stanovlennia molodi [Scientific and technical progress and spiritually-moral becoming of youth]: [monography] – Rovno:O.Zen, 2012. – 464 w.

Polishchuk N. V. Filososfs'ka aktual'nost' problemi «Lyduna I Vsesvit» ta perspektuvu mai-butn'ogo ludstva v epoxy informaciyno-visokotexnologichnogo progresu XXI stolittia [The philosophical urgency of a problem «The Person and the Universe », and also prospects of the future mankind during an epoch of information-highly technological progress XXI of century] / Is new paradeigma. – Kiev, 2013a. – № 117. – W. 42–55.

Polishchuk N. V. Filsofs'ko-osvitni ta duxovni perspektivi naukovo-texnichnogo rozvitku civilizacii v epoxu informaciyno-visokotexnologichnogo progresu [Philosophy-educational and spiritual prospects of scientific and technical development of a civilization during an epoch information-highly technological to progress] / Sbornik nauchnyh trudov SWorld. Proceedings of the international scientific-practical conference «Scientific researches and their practical application. A modern condition and ways of development '2013». – Issue 3. – Volume 30. – Iva-novo: Markova AD, 2013b. – W. 83–95.

Polishchuk N. V. Filosofia obrazovania – fundator duxovnosti molodogo pokolenia v epoxu nauchno-texnicheskogo progresu [Philosophy of formation – the base spirituality of young generation during an epoch of scientific and technical progress] / Philosophy of formation. – 2013c. – № 2 (47). – W. 166–172.

Ursul A. D. Chelovechestvo, Zemlia, Vselennaia [Mankind, The Earth, The Universe] /. – Moscow: Misl, 1979. – 390 w.

